

Komplex Instrukciós Program

Komplex Instrukciós Program

A hátrányos helyzetű, tanulásban leszakadt gyerekek iskolán belüli problémája, lemaradásuk kompenzálása csak az oktatás gyökeres megváltoztatásával, reformjával érhető el, ezért keresni kell azokat a tanítási módszereket, amelyek minden társadalmi csoport gyermekei számára megfelelnek. Magyarországon több újszerű, alternatív pedagógiai módszer ismert, de a magyar gyakorlatban megszokott, a többséghez tartozó gyerekek oktatása során sokszor sikerrel alkalmazott eljárásokkal a hátrányos helyzetű tanulókat nehéz iskolai sikerhez juttatni.

Létezik-e vajon olyan oktatási program, módszer, munkaforma, amely lehetőséget biztosít a tanulók közötti különbségek mérséklésére és hozzájárul az esélyegyenlőség megteremtéséhez?

Mi a Komplex Instrukciós Program?

A Komplex Instrukciós Program (KIP) arra hivatott, hogy elterjesszen egy, a heterogén tanulói csoportok nevelésére kiválóan alkalmas oktatási módszert, amelyben a kognitív képességek fejlesztése mellett nagy hangsúlyt kap a tanulók viselkedésének a formálása, a szocializáció is. A módszer egyaránt alkalmas a tanulásban lemaradt, az alulteljesítő, a megfelelő ütemben haladó és a tehetséges gyerekek együttnevelésére.

A (KIP) olyan tanítási módszer, amely lehetővé teszi a tanárok számára a magas szintű csoportmunka szervezését olyan osztályokban, ahol a tanulók közötti tudásbeli különbség és kifejezőképesség tág határok között mozog. A Program lehetőséget nyújt a tanulói csoporton belül a kimagaslóan tehetséges, az alulteljesítő és a tanulásban lemaradt gyerekek sikeres együttnevelésére.

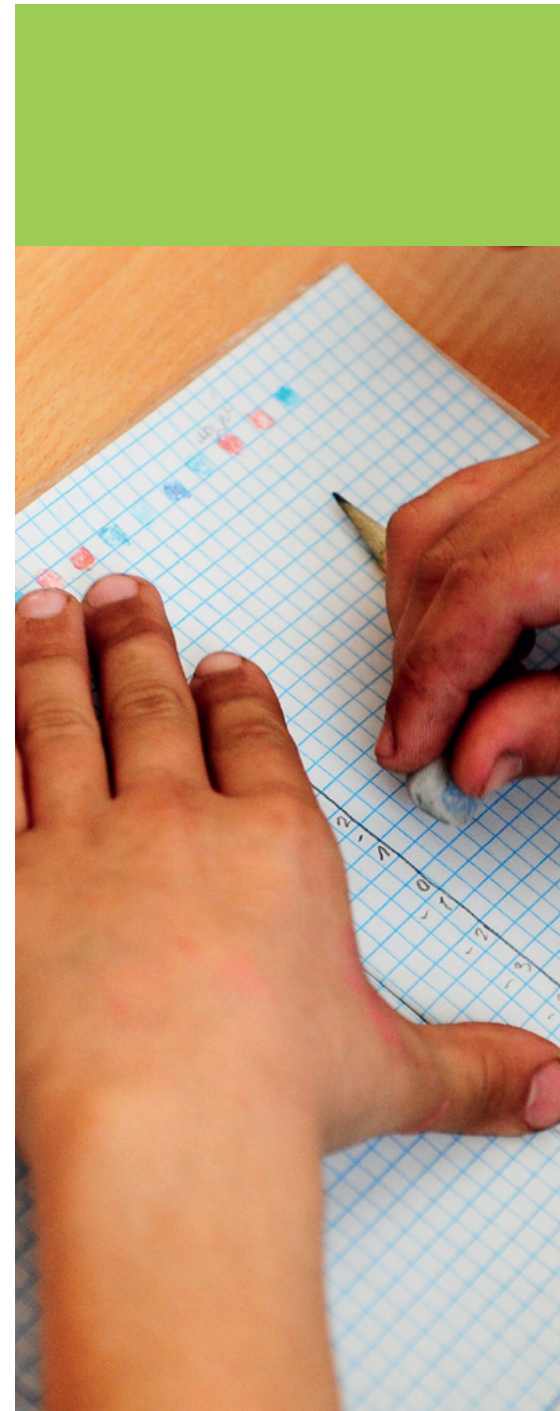
A fentiekén kívül a programnak pedagógusokra kifejtett hatása is érezhető, amely a tantestületen belüli oktatási kultúraváltásban mutatkozik meg.

A program elemei:

- Komplex Instrukciós Program
- Logikai Táblajáték Program
- Generációk Közötti Párbeszéd Program

Mi a program célja?

A Komplex Instrukciós Program célja a közoktatási intézményekben tanuló hátrányos helyzetű tanulóknak az osztálytermi sikerességéhez történő hozzájárulás és az ezt célzó nevelő-oktató munka színvonalának emelése. A program alkalmazásának eredményeként jelentős változás áll be a tanulók igazolatlan hiányzásában, a bukások számának csökkenésében és az érettségit adó középiskolában történő továbbhaladásban.

Mit gondolnak a Pedagógusok a programról?

Nyitott kérdőíves felmérést végeztünk arra vonatkozóan, hogy a program bevezetését követően milyen pozitív tapasztalatokat szereztek, illetve milyen nehézségekkel néztek szembe a pedagógusok az órai munka során. A pedagógusoktól az alábbi jellemző válaszokat kaptuk a program hatékonyságával kapcsolatban:

- „A program bevezetését követő negyedik hónapban pozitív változás következik be a gyerekek viselkedésében, fegyelmezettekké válnak a tanórán.”
- „Megszűntek a lopások tanulóink körében, a diákok egyre inkább elfogadják az iskola házirendjét, a magatartási normákat a tanórákon és a szünetekben.”
- „Csökkent a késések száma.”
- „Csökkent a csavargó gyermekeink száma, hisz diákjaink nagy számban vesznek részt délutáni szakköreinkben.”
- „A viselkedési problémákat iskolán belül meg tudjuk oldani, a gyerekek és szülők is elfogadják a pedagógusok véleményét.”
- „Javult az iskolai magatartásátlag, csökkent a fegyelmi ügyek száma, fegyelmi tárgyalást nem kellett tartani.”
- „Magatartási probléma miatt ebben a tanévben nem kellett a Gyermejkölési Központ felé jelezni.”
- „A program hatására az órák érdekesebbek, izgalmasabbak, a gyerekek az életszerű feladatokkal sokkal jobban tudnak azonosulni.”
- „A diákok aktívabban vesznek részt az órákon, többször segítettek egymásnak a feladatok megoldásában.”
- „A csoportmunkák alkalmával több gyereknek van lehetősége megnyilvánulni az óra menetében.”

Milyen kihívásokkal jár a program bevezetése?

- „Egyetlen nehézség, ami itt-ott előkerül, az IDŐ.”
- „Az óravázlatok időre történő elkészítése, még nem elég rutinszerű, néha nehéznek tűnik a feladatok kitalálása, de lassan beletanulunk. A letanított órákon még a 45 perc nem mindig elegendő.”
- „A csoportos órák megtartása azonnali sikerélményeket hozott a tanítók, tanárok számára. A legtöbb problémát az új ötletek megalkotása okozta, amelyben – egy idő után – úgy éreztük, hogy fogyott a lendület. Ezen hospitálásokkal és eszmecsereikkel igyekeztünk átlendülni. Távlati célunk egy „feladat-bank” összeállítása és folyamatos gazdagítása, amely évről-évre segítségünkre lehet. Kissé nehéz még a csoportfeladatok nehézségi fokát megtalálni, mert a gyerekek nehezen értelmekzik önállóan a feladatokat. Gyakorlatlanok még a munkamegosztásban, és a kulturált véleményalkotásban. Ezeket folyamatosan erősíteni és segíteni kell.”

Mit gondolnak a Tanulók?

Fontosnak tartottuk megkérdezni a tanulók véleményét is. Feltételeztük, hogy a gyerekek szívesen vesznek részt a program által szervezett tanítási órákon és ez minden bizonnyal hatással van viselkedésükre és ismeretelsajátításukra is

- „Ezek az órák nagyon jók, mert együtt kell dolgoznunk. Azért is jó, mert a tanárok kitalálnak mindig valami érdekeset.”
- „Könnyebb így együtt dolgozni, mert megoszlik a munka, és szórakoztatóbb az óra. Jobb feladatokat csinálunk, és az is jó, hogy minden tantárgyból van ilyen óra.”
- „Jó, hogy együtt meg lehet beszélni a feladatokat.”
- „Nekem a KIP-es óra tetszik, mert így sokkal könnyebben megy minden és jobban megtanulok mindent.”
- „Azért szeretem, mert ott lehet rajzolni. Közelebb ülünk egymáshoz. Nem vesszük észre, hogy tanulunk.”
- „Jól érzem magam az órákon, mert jó valamilyen feladatot (felelős) ellátni. Jó másokkal együtt dolgozni.”
- „Én azért szeretem azokat az órákat, mert együttműködik az egész osztály.”

Miért van szükség pedagógiai kultúraváltásra a tantestületekben?

A tanulói összetétel heterogenitása arra készteti a pedagógusokat, hogy átgondolják eddigi munkájukat és megoldást találjanak a megváltozott összetételű tanulói csoportok nevelésére-oktatására. A program lehetőséget ad a pedagógusoknak a hatékony tanítási óra megszervezésére (Komplex Instrukciós Program), a szabadidő ésszerű és élvezetes eltöltésére (Logikai Táblajáték Program) valamint a szülőkkel történő együttműködés erősítésére (Generációk Közötti Párbeszéd Program).

A KIP olyan tanítási módszer, mely lehetővé teszi a tanárok számára a magas szintű csoportmunka szervezését olyan osztályokban, ahol a tanulók közötti tudásbeli különbség és kifejezőképesség tág határok között mozog. A Program azért alkalmas a hátrányos helyzetű, tanulásban lemaradt tanulók esélyegyenlőségének megteremtésére az osztálytermi munkában, mert az osztályon belüli rangsorbeli problémák felismerhetőkké és kezelhetőkké válnak; a csoportfoglalkozások alatt a heterogén összetételű osztályokban a speciális instrukciós eljárás alkalmazásán keresztül lehetőség nyílik a tanulóknak az együttműködési normákra történő felkészítésére és a sokféle, eltérő képességet megmozgató tananyag alkalmazásával a felszín alatt megbúvó képességek kibontakoztatása.

Az iskolákban bevezetett, kötelező tanórai és nem kötelező tanórán kívüli logikai- és táblajáték-foglalkozások fő célkitűzései között szerepel a gyerekek értelmi képességének, fejlesztése, a szabadidő igényes, tartalmas eltöltése, a társas élet, a szociabilitás erősítése, a rendszeres megméretetés, versenyzés és a hagyományápolás.

A jó közösségi iskola jellemzője az iskola nyitottsága. A nyitottság egyrészt azt jelenti, hogy a szülők aktív szerepet vállalnak az iskola életében, másrészt az intézmény olyan szolgáltatásokat nyújt, amelyet nem csak a diákok vehetnek igénybe. A Generációk Közötti Párbeszéd Program a fenti törekvéseket valósítja meg.

Milyen hatásai és eredményei vannak a program bevezetésének?

A Program rövid távú terve a hátrányos helyzetű tanulók státuszproblémájának kezelése, a gyerekek tudásának gyarapítása, iskolai sikerességének biztosítása. A kognitív képességek fejlesztése mellett a Program egyik bizonyított eredménye a tanulók szocializáltságában bekövetkező pozitív változás, aminek a testvérekre, szülőkre gyakorolt hatása a családokon belül is mérhetően jelentkezik. A program hosszú távú célja minden gyermek, különösen az alulteljesítő hátrányos helyzetű tanulók hozzásegítése a középszintű továbbtanuláshoz, amely a munkaerőpiacra történő sikeres belépésüket és ezzel az ország jövőjét alapozza meg. Fontos cél a tanári kompetenciák javítása és a tantestületen belül a pedagógiai kultúraváltás.

Jelenleg kik vesznek részt a programban?

Jelenleg a programban tizenegy iskola több mint 2000 tanulója és több mint 200 pedagógusa vesz részt. A módszert 2000-ben a hejőkeresztúri iskola Hejőkeresztúri Modell néven dolgozta ki, amely iskola a program bázisiskolája.

Az iskolák összetételükben igen különbözőek. Három iskola Budapesten (VI., IX., XV. kerület), további három Pest megyében (Szentmártonkátá, Tápióbicske, Galgamácsa), két iskola Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (Hejőkeresztúr, Bükkaranyos) és egy-egy iskola Hajdú-Bihar (Hencida), Jász-Nagykun-Szolnok (Tiszafüred), illetve Zala megyében (Rezi) található. Az iskolák tanulói összetétele eltérő. Van olyan iskola, ahol a tanulók közel 100%-a hátrányos helyzetű (Hencida), de van olyan iskolánk is, amelyekben a hátrányos helyzet elenyésző (Rezi, Tiszafüred). A fenntartókat tekintve a tíz iskolából három egyházi fenntartású (Rezi, Szentmártonkátá, Tiszafüred).

A hejőkeresztúri bázis iskolában immár 13 éve sikeresen alkalmazzuk a Komplex Instrukciós Programot. Három évvel ezelőtt megtörtént az első iskola „átképzése”, majd 2011. szeptemberben újabb 9, 2012-ben egy iskola sajátította el a módszert. Ma összesen 11 iskola 2200 tanulója 208 pedagógus irányítása mellett vesz részt a Programban.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a módszert jelenleg alkalmazó iskolák munkája iránt nagyon élénk az érdeklődés, a hejőkeresztúri iskola például az elmúlt évben 150 iskola pedagógusainak tartott „bemutató” órát és szakmai tájékoztatást.

Hogyan lehet bekerülni a programba, és mik a részvétel feltételei?

A Programba történő belépés feltétele, hogy az iskola pedagógusai egy 60 órás pedagógusképzésen sajátítsák el, majd a tanítási óráik maximum 20%-ban alkalmazzák ezt a speciális kooperatív technikát. A program megerősítéséhez öt év utókövetésre van szükség, amely szakértők általi óravázlat ellenőrzést és tanórai hospitálást jelent.

Az iskolák kemény munkát végeznek. A pedagógusok arra törekednek, hogy mind tartalmilag, mind technikailag megfelelő színvonalon szervezzék meg a tanítási óráikat, az iskolai munkát.

A program olyan pedagógusokkal dolgozik, akik az elméleti ismereteiket a tanítási gyakorlatuk során értően és technikailag magas szinten képesek alkalmazni. Mivel a kulturális tőke előállításának fontos színtere az iskola, nem mindegy, hogy a felnövekvő generációkat oktató pedagógusok milyen elméleti tudással és gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek. Jánossy Ferencnek (1966) a múlt század derekán megfogalmazott gondolatai, amely szerint „... a 'know how', vagyis a 'mit és hogyan' széles körű ismerete képezi a legfejlettebb technológia nélkülözhetetlen alapjait”, ma is érvényes irányelv a programban. A pedagógusokat ennek kivitelezésére szeretnénk megtanítani. A siker elérésében a pedagógusoké a fő szerep, a gyermek „csak teszi, amit kérünk tőle”.

A program támogatói

A program a Gábor Dénes Díjasok kezdeményezésére indult el.

Gábor Dénes Díjasok Klubja

A tudományos háttér támogatói:

A program fő támogatói:

Vodafone
Magyarország
Alapítvány

NEMZEDÉKEK TUDÁSA

TANKÖNYVKIADÓ

KÜRT
INFORMÁCIÓMENEDZSMENT

2013. 10. 08.

<http://komplexinstrukcio.hu/>